

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2011-1-223 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-08/235-66
Karar Tarihi : 23.02.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Prof. Dr. Metin TOPRAK

B. RAPORTÖRLER : Hüseyin ORMAN, Başak ARSLAN

C. BAŞVURAN : Gizlilik talebi bulunmaktadır.

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Aydın ili Temsilciliği
Cumhuriyet Mah. Çine Cad. A Blok Güven Apt. No:42 K:1 Aydın

E. DOSYA KONUSU: **TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Aydın ili Temsilciliği tarafından rekabetin engellendiği iddiası.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Başvuruda özetle; Aydın ilinde faaliyet gösteren jeoloji mühendislerinin üye oldukları Oda Temsilciliği bünyesinde havuz sistemi oluşturdukları, havuz kapsamında bir bankada hesap açıldığı, mühendislerin proje gelirlerini bu havuza yatırdıkları, üye olmayanların ise projelerinin onaylanmaması tehdidi ile karşılaştıkları, bu suretle rekabetin engellendiği iddialarına yer verilmiştir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 01.12.2011 tarih ve 8195 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 22.12.2011 tarih ve 2011-1-223/İİ-11-380.HO sayılı İlk İnceleme Raporu 29.12.2011 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. Söz konusu karar uyarınca düzenlenen 10.02.2012 tarih ve 2011-1-223/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: Önaraştırma Raporu'nda; başvuru konusu iddiaları destekler nitelikte yeterli kanıt bulunmadığından, 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "*jeoloji mühendisliği hizmetleri*"; ilgili coğrafi pazar ise "*Aydın ili*" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler

Raportörlerin görüştüğü TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Aydın ili Temsilciliği (Temsilcilik) yetkilisi işbirliği ile ilgili duyularının olduğunu, ancak Temsilcilik'in bu konu ile herhangi bir ilgisinin olmadığını belirtmiştir. Aydın ili Merkez ilçede faaliyet gösteren mühendisler ise havuz uygulamasının varlığını kabul ederek, sistemin serbest çalışan mühendislerin bir araya gelmesi sonucu Temsilcilikten bağımsız olarak kurulduğunu, amaçlarının hem asgari fiyatların uygulanmasını sağlamak hem de iş yapmayan mühendislere yardım etmek olduğunu, müşteri paylaşımı veya uygulamaya katılmayanların

12-08/235-66

faaliyetini zorlaştırmak gibi eylemlerde bulunmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca Aydın ilinin diğer ilçelerinde faaliyet gösteren ve havuz uygulamasına katılmayan bazı Temsilcilik üyeleri de raportörlerle yapıları görüşmelerde, sisteme girmeye zorlanmadıklarını ve faaliyetlerinin zorlaştırılmadığını ifade etmişlerdir.

Öte yandan temsilcilikte yapılan yerinde inceleme ve talep edilen belgelerin incelenmesi sonucunda, faturalarda yer alan hizmet karşılığı tutarların en azından Jeoloji Mühendisleri Odası tarafından belirlenen asgari ücretler seviyesinde olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca elde edilen belgeler arasında üye olmayan ve şikâyet konusu işbirliği içerisinde de yer almayan mühendisler için faturalar bulunmaktadır.

I.3. Değerlendirme

I.3.1. TMMOB'a Bağlı Odaların Bu Tür Uygulamalarına İlişkin Genel Değerlendirme

Şikâyet dilekçesinde Temsilcilik üyesi jeoloji mühendislerinin havuz oluşturdukları ve bu şekilde rekabeti engelledikleri iddia edilmektedir. Esasen, teşebbüsler arasında gerçekleştirilen havuz uygulamaları, fiyat birliği ve müşteri paylaşımı gibi rekabet hukuku bağlamında ihlal olarak değerlendirilen eylemlere yol açtığından 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinde yasaklanmıştır.

TMMOB'a bağlı meslek odaları, yürürlükte olan yönetmelikler gereği asgari ücret tarifeleri yayımlamakta ve üyelerinin tarifelerde yer alan tutarlara uymalarını sağlamak için fatura denetimi yapmaktadırlar. Serbest müşavir mühendislerin (SMM), üyesi oldukları odalara ödemeleri gereken mesleki denetim bedellerinde, 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu uyarınca ödenen KDV tutarlarında ve gelir vergisi beyanlarında asgari ücret tarifeleri esas alınmaktadır. Bunun sonucunda fiilen daha düşük bir noktada oluşan piyasa fiyatlarından elde ettikleri gelirin büyük bir bölümünü vergi olarak ödeyen SMM'ler, tahsil ettikleri ücretleri asgari ücret tarifesinde yer alan tutarlara yaklaştırmak için havuz ve benzeri uygulamalara gitmektedirler.

Serbest müşavir mühendislerin oluşturduğu havuz anlaşmaları hakkında Kuruma çok sayıda başvuru olmuş ve bazı şikâyetler doğrultusunda, söz konusu havuz uygulamalarına yönelik önaraştırmalar açılmıştır. Ayrıca TMMOB ve TMMOB'a bağlı odaların çıkardıkları yönetmelikler aracılığı ile doğrudan yasal dayanağı olmadığı halde asgari ücret uygulamaları da Kurul kararlarına ve dolayısıyla davalara konu olmuştur.

Bu konuda Danıştay 13. Dairesinin almış bulunduğu 14.11.2006 tarih, E:2005/1668-K:2006/4329 sayılı ve 08.07.2005 tarih, E:2005/916-K:2005/3436 sayılı kararlar uyarınca, asgari ücrete yönelik uygulamalar, pazar paylaşımına yol açacak türden başka eylemler içermediği sürece, 4054 sayılı Kanun kapsamında ihlal teşkil etmemektedir.

I.3.2. Jeoloji Mühendisleri Odası Aydın İl Temsilciliği Hakkındaki İddialara İlişkin Değerlendirme

Önaraştırmanın konusunu, Aydın'da faaliyet gösteren jeoloji mühendisleri tarafından üye oldukları Temsilcilik bünyesinde havuz sistemi oluşturulduğu, organizasyonun Temsilcilik tarafından yürütüldüğü ve bu sisteme üye olmayan mühendislerin projelerinin onaylanmaması tehdidi ile karşılaştıkları iddiaları oluşturmaktadır.

Şikâyet konusu pazarda serbest çalışan jeoloji mühendislerinin bir araya gelerek bir havuz sistemi kurması, proje alan her mühendisin proje karşılığında tahsil ettiği ücretin belli bir kısmını havuza yatırması, havuzda biriken paranın belirli periyotlarla proje alsa da almasa da bütün havuz üyeleri arasında paylaşılması mesleki dayanışmanın ötesinde, söz konusu piyasada gerçekleşmesi beklenen rekabet koşullarını olumsuz yönde

12-08/235-66

90 etkileyebilecek bir uygulamadır. İlgili yargı kararları çerçevesinde havuz uygulamasının 4054 Sayılı Kanun kapsamında yasaklanabilmesinin koşulu, mahkeme kararı çerçevesinde bu uygulamanın rakipler arasında pazar yahut müşteri paylaşımına yol açmasıdır. Önaraştırma kapsamında yapılan incelemelerde rakipler arasında müşteri ya da pazar paylaşımı yapıldığına ilişkin bir bilgi bulunamamıştır. Temsilcilik'in serbest çalışan üyelerinin, dosya mevcudu bilgiler arasında yer alan, 2011 yılında gerçekleştirdikleri iş sayıları da göz önünde bulundurulduğunda, mühendisler arasında iş paylaşımı veya sıra sistemi gibi bir uygulamanın mevcut olmadığı anlaşılmaktadır.

100 Ayrıca Temsilcilik'ten elde edilen belgeler incelendiğinde, 2011 yılı içerisinde İzmir, Muğla gibi Aydın ili dışından gelen ve üyeliği bulunmayan mühendislerin projelerine sicil durum belgesi verildiği ve projelerinin Temsilcilik tarafından onaylandığı, şikayet konusu işbirliği içerisinde yer almayan Temsilciliğe üye mühendislerin de Aydın ili içerisinde iş alabildikleri anlaşılmaktadır. Bu durum uygulamaya katılmayan mühendislerce de doğrulanmıştır.

Öte yandan, Temsilcilik yetkilileri ile şikayet konusu sisteme üye olan ve olmayan mühendislerle yapılan görüşmelerde Temsilcilik'in bu sistem içerisinde yer almadığı, denetimlerin ve proje onaylarının bu sistemle ilişkilendirilmediği ifade edilmiştir.

Yukarıda yer verilen tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde, Aydın'da jeoloji mühendisleri arasında oluşturulan ve müşteri veya pazar paylaşımına yol açmadığı, yalnızca asgari ücreti tahsil amacına yönelik olduğu anlaşılan havuz sistemine ilişkin olarak Temsilcilik ve Aydın'da faaliyet gösteren jeoloji mühendisleri hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

110 J. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.